

Haderslev Kommune
Christian X's Vej 39
6100 Haderslev

Haderslev Kommune
Teknik og Klima
Christian X's Vej 39
6100 Haderslev

www.haderslev.dk

Dir. tlf. 24427994
slo@haderslev.dk

11-07-2025 • Sagsident: 24/18276 • Sagsbehandler: Søren Lundgaard Olesen

Tilladelse efter vandløbsloven til restaureringsindsatser i Lunding Bæk - Udlæg af skjulesten og andet hårdt substrat, samt etablering af gydebanker. Vandområde 03803) - Projektstrækningen ligger ved matrikelnumrene: 161, 13a, 86a, 9, 54, 73 samt 150. Alle i Lunding, Starup.

Haderslev Kommune meddeler hermed godkendelse til restaureringsprojekt på en strækning af vandløbet Lunding Bæk. Godkendelsen meddeles i medfør af vandløbslovens¹ § 37 samt efter bestemmelserne i Bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering².

Formålet med restaureringsprojektet er at forbedre en strækning af vandløbet, hvor de fysiske rammer, flere steder, ikke er gunstige for planter, fisk og smådyr. I vandområdeplanerne for perioden 2021 – 2027 er der listet en række tiltag, der har til formål at forbedre den fysiske og kemiske tilstand i vandløbene. Fysiske forbedringer som i dette projekt er med til at sikre god økologisk tilstand i vandløbene.

Projektområdet

Projektstrækningen ligger på det nederste stykke af bækken, fra Lundingvej, nordpå til munden i Haderslev Fjord. Projektområdet ligger således i den østlige del af Starup lige uden for Haderslev by. Den udpegede strækning ligger indenfor Vandomr. id: 03803, og er kategoriseret som et vandløb i ringe økologisk tilstand. Tiltagene i dette projekt vurderes at bringe tilstanden op på den miljømålsætning der ligger i vandområdeplanerne. Se eventuelt kortmaterialet i **bilag 1** og en mere detaljeret beskrivelse af strækningen i den vedhæftede projektbeskrivelse.

Rettelse i den oprindelige projektbeskrivelse

I den vedhæftede forundersøgelse er der beskrevet en genslyngning lige nord for Årøsund Landevej, som en del af projektet. Denne del er IKKE længere med i projektet, da der fra Museum Sønderjylland vurderes en øget risiko for at støde på stenalderfund. Den risiko er ikke inkluderet i projektets nuværende økonomiske ramme, og er derfor, i denne omgang, ikke en indsats i projektrammen. Der bedes derfor set bort fra denne del af projektet i materialet.

Desuden var der planlagt indsats omkring den gamle overkørsel. Men det er sidenhen vurderet som unødvendigt, da den fysiske variation der har indfundet sig efter fjernelsen af overkørslen vurderes som ganske udmærket. Også uden yderligere indsatser fra projektet. (se *Fig 2* i **bilag 2**)

¹ LBKG 2019-11-25 nr. 1217

² BKG 2016-06-27 nr. 834

Vilkår

Tilladelsen er udarbejdet på baggrund af oplysninger i vedlagte ansøgning og gives på følgende vilkår.

- Haderslev Kommune fører som bygherre tilsyn med anlægsarbejdet.
- Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet (Se vedhæftede).
- Vandløbsmyndigheden skal underrettes mindst 4 arbejdsdage inden arbejdet iværksættes, og senest 4 arbejdsdage efter arbejdet er afsluttet.
- Der må under anlægsarbejdet ikke forekomme skadelig opstuvning opstrøms arbejdsstedet.
- Arbejdet skal i øvrigt tilrettelægges og udføres således, at vandløbet påvirkes mindst muligt af anlægsarbejdet.
- Hvis der i forbindelse med anlægsarbejdet sker skade på vandløbet samt vandløbets brinker og 2 meter bræmmer, skal de retableres efter vandløbsmyndighedens anvisning.
- Haderslev Kommune kan, hvis det skønnes formålstjenligt, lade udføre mindre tekniske ændringer under arbejdets udførelse.

Godkendelsen må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet. Såfremt der klages rettidigt over tilladelsen, må denne ikke udnyttes før klagemyndigheden har truffet afgørelse i sagen. Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år.

Begrundelse for afgørelsen

Haderslev Kommune har truffet afgørelsen på baggrund af de oplysninger der er givet i ansøgningsmaterialet.

Der er i afgørelsen lagt vægt på, at

- restaureringsprojektet vil medføre en forbedret naturtilstand af vandløbet med forbedrede gydemuligheder fisk, på selve strækningen, og sikre bedre passage til de opstrøms dele af bækken.
- projektet vil forbedre vandløbets biodiversitet på den restaurerede strækning, samt overordnet øge spredningspotentialet for fisk, smådyr, og fugle langs vandløbet.
- projektet ikke medfører afvandingsmæssige ændringer på de op- og nedstrømsliggende arealer.
- der skabes kontinuitet og en bedre fysisk overgang til/fra de opstrømsliggende dele af bækken.
- udlæg af dødt ved på skovstrækningen hjælper med at skabe mere naturlige skjulesteder for makrofauna og fiskeyngel.

Baggrund og redegørelse

Haderslev Kommune har sammen med rådgiver udarbejdet et restaureringsprojekt, der bidrager til at opnå god økologisk tilstand i Lunding Bæk. Projektet udarbejdes i overensstemmelse med vandløbslovens¹ § 37 samt efter bestemmelserne i bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering^{3,4}.

Haderslev Kommune har derfor søgt om tilladelse til at gennemføre et restaureringsprojekt bækken. Vandløbsrestaureringen er en del af udmøntningen af vandplanerne efter EU's vandrammedirektiv, og udføres efter miljømålene og indsatskravene i bekendtgørelsen: Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og for det til tag der anbefales for vandområde 03803. Projektbeskrivelsen og forundersøgelse findes i vedhæftede materiale.

³ LBKG 2019-11-25 nr. 1217

⁴ BKG 2023-12-06 nr. 1503

Vandløbet og nuværende forhold

Lunding Bæk er et offentligt vandløb med eget regulativ: Kommunevandløb nr. 06-03-06. Vandløbet har en samlet længde på ca. 4,5 kilometer og fremstår både naturligt og reguleret. Dele af strækningen er mere lysåben og andre dele løber gennem skov, og er mere udskygget af bl.a. elletræer.

Lunding Bæk er registreret som et vandløb i ringe, overordnet, økologisk tilstand i vandplanernes genbesøg, men baseret på makrofauna er der tale om et vandløb i god tilstand. Fisketællingerne fra området er fra 2020, og delstrækningen er vurderet som i ringe til dårlig tilstand efter fisketællingerne af ørredyngel. Der er derfor ikke på nuværende tidspunkt opnået miljømålsætning for vandløbet, på flere parametre.

Afstrømningsforhold

I projektet er der ansøgt om udlægning af groft substrat i vandløbet i form af grus, sten og træstammer. Det udlagte materiale placeres så der undgås opstuvning, og grus, sten og dødt ved placeres på steder hvor der er tilstrækkeligt fald i forvejen. Derved sikres det at materialet der lægges i bækken får minimal effekt på de opstrømliggende arealer. Skjulestene placeres i mindre grupper af ca. 1-2 pr. m² under tydelig hensyntagen til eventuelle dræn langs med vandløbet.

Træstammerne placeres ligeledes under hensyntagen til dræn, og derudover sikres det, at de maksimalt dækker en tredjedel af den samlede vandløbsbredde. Derved sikres afstrømningen optimalt, sammenhørt med de bedste betingelser for smådyr og fisk der vil bruge stammerne som skjulested. Der findes flere detaljer i det vedhæftede materiale.

Igen bør det nævnes, at genslyngningen ikke længere indeholdes i projektet, og derved får dette jo selvsagt ikke konsekvenser for afstrømningsforholdene i Lunding Bæk.

Samlet set, er det derfor Haderslev Kommunes vurdering, at den gennemsnitlige afstrømning ikke vil blive nævneværdigt påvirket af de beskrevne tiltag i projektet.

Anden lovgivning

Vandløbet løber flere steder gennem beskyttet natur og er selv beskyttet under naturbeskyttelseslovens §3. Der er i skrevne stund, en dispensation i høring til projektet. Dispensationen har en 4 ugers klagefrist, og dette projekt effektueres ikke før dispensationen fra naturbeskyttelsesloven er gældende, og fristen er udløbet. *Der vurderes IKKE på den del af strækningen hvor der var planlagt en genslyngning.*

Projektet og dets formål

Der ansøges om at udlægge 3 gydebanker til særlig gavn for de gydende ørreder i vandløbet. Men etableringen af det mere hårde substrat vil generelt have en positiv effekt på bækkens smådyr og planter, såvel som for fiskene. Der forbedres altså både på de helt lokale gydeforhold, men også for muligheden for skjul for yngel.

Nordligst på strækningen tættest ved udløbet, samt ved den øverst beliggende tredjedel, lægges spredte skjulesten ud, og på selve skovstykket vil de udlagte stammer, bidrage til en forbedret fysisk variation, der særligt er tiltrængt på denne strækning. Der udlægges altså kun dødt ved på de strækninger hvor bækken løber gennem skov, og materialet ville være der naturligt.

Gydegruset lægges efter retningslinjerne der anbefales af DTU Aqua og fordelingen af grus og større sten vil være 85% af de såkaldte nøddesten (16-32 mm.) og 15% af de lidt større "håndsten" (33-64 mm.). Man kan læse mere om gydegrus og gydebanker via følgende link: [Gydegrus - Fiskepleje.dk](https://www.fiskepleje.dk/gydegrus).

For yderligere beskrivelse af projektet henvises til det vedhæftede projektmateriale.

Fremtidig tilstand og konsekvenser

Haderslev Kommune vurderer, at afvandingen af arealerne i oplandet ikke bliver påvirket af projektet. Haderslev Kommune vurderer ydermere, at projektet ikke vil få negative miljømæssige konsekvenser, men blot vil forbedre vandløbskvaliteten og fremme muligheden for opfyldelse af de miljømål, der er fastsat for vandløbet i vandplanen. For nærmere vurdering af de miljøkvalitetsmæssige forhold henvises i øvrigt til vedhæftede projektbeskrivelse.

Projektet omfatter både udlægning af gydegrus, og etablering af skjul fra dødt ved og større sten. All tre er tiltag der efter Haderslev Kommunes vurdering forbedrer vandløbskvaliteten og vil have en positiv indflydelse på vandløbs fiskearter og smådyrsfaunaen. Det vurderes derfor også på den baggrund, at vandløbs biologiske mangfoldighed for vandplanter, fisk og øvrige vandløbsdyr forbedres som følge af projektet, såvel som de fysiske rammer.

Sagens behandling

Forslaget til restaureringsprojektet har været fremlagt for offentligheden til gennemsyn i en periode på 8 uger inden denne afgørelse træffes efter vandløbsloven, jævnfør vandløbslovens bestemmelser. Eventuelle høringssvar er givet via vores hjemmeside på: [Høringer og afgørelser | Haderslev Kommune](#). Der er i høringsperioden ikke givet kommentarer eller høringssvar, der har væsentlig indvirken på projektet.

Klagefrist

Kommunens afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet efter bestemmelserne i vandløbslovens kapitel 16. Regler for klage fremgår af nedenstående klagevejledning. Klagefristen er 4 uger fra den dato tilladelsen er meddelt.

Sidste frist for rettidig klage er således fredag den 8. august 2025.

Kommunens afgørelse må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet. Såfremt der klages rettidigt over godkendelsen, må denne ikke udnyttes før klagemyndigheden har truffet afgørelse i sagen. En fyldestgørende klagevejledning kan findes under Bilag 3.

Aktindsigt

Der gøres opmærksom på retten til aktindsigt, jævnfør forvaltningslovens § 9.

Habilitet

Haderslev Kommune er både ansøger og myndighed i dette tilfælde. I forhold til dette, er der lagt stor vægt på habilitet og projektet er ikke tilgodeset - eller det modsatte - i forhold til det ansøgte.

Hvis der er spørgsmål til afgørelsen, er i velkomne til at rette henvendelse til mig.

Venlig hilsen
Søren Lundgaard Olesen
Sagsbehandler ved vandløb og natur

Dette brev er sendt til følgende:

- Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (mail@sgav.dk)
- Danmarks Naturfredningsforening - Haderslev: haderslev@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, v/Bent Karlsson (bent.karlsson1@outlook.dk)
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 5, 7182 Bredsten (lbt@sportsfiskerforbundet.dk)
- Danmarks Sportsfiskerforbund, regionalt team, Skyttevej 5, 7182 Bredsten (sydoestjylland@sportsfiskerforbundet.dk)
- Fiskeristyrelsen: mail@lfst.dk
- Involverede lodsejere:

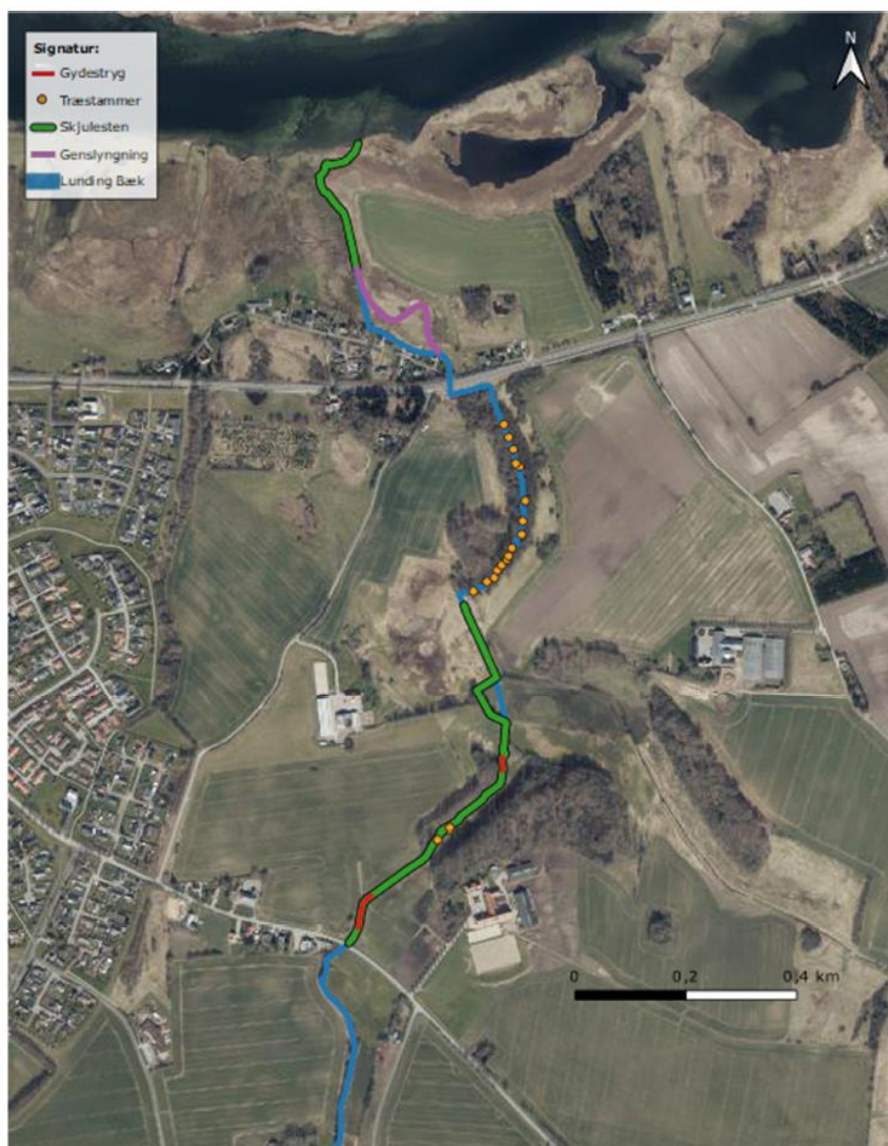
Bilag

1. Geografisk placering og projektafgrænsning
2. Fotomateriale
3. Klagevejledning

NB: *Projektmateriale og forundersøgelse er vedhæftet*

Bilag

1. Geografisk placering og projektafgrænsning

Bilag 1.1: Kort med geografisk placering af Lunding Bæk. Her ses også projektets udbredelse med placeringen af de enkelte delindsatser. Bækken har sit udløb i Haderslev lige øst for Starup i den østlige del af Haderslev. Projektstrækningen der markeret med lilla er den nu reviderede del af projektet. Her er genslyngningen ikke længere med i projektet.

2. Fotomateriale

Figur 1: Her ses den del af Lunding Bæk, der løber gennem ellesump. Her foreslås det at udlægge dødt ved, så der etableres bedre muligheder for skjul. Noget der vil afhjælpe manglen på fysisk variation på denne del af projektstrækningen. (billede er fra ansøgningsmaterialet)

Figur 2: Lunding bæk, set nedstrøms fra overkørslen. Her foretages der ingen indgreb, da der nu har indfundet sig en udmærket variation i en forlængelse af, at rørbroen er blevet fjernet. (foto fra ansøgningsmaterialet.)

3. Klagevejledning

Reglerne for klage fremgår af vandløbslovens kapitel 16.

Hvem kan klage?

Afgørelser efter vandløbsloven kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af:

- Den, afgørelsen er rettet til.
- Enhver, der må antages at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald.
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker.

Afgørelser efter kapitel 5 vedrørende regulativer for offentlige vandløb kan desuden påklages af:

- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Sportsfiskerforbund kan påklage visse større sager efter kapitlerne 6, 7 og 8 efter miljøministerens nærmere bestemmelse.

Indgivelse af klage via Klageportalen

En klage skal indgives skriftligt ved brug af digital selvbetjening på Klageportalen for Nævnene i Nævnenes Hus. Du får adgang til Klageportalen på Nævnenes Hus' hjemmeside (naevneneshus.dk), hvor der skal logges på med MIT-ID. På den nævnte hjemmeside findes vejledning om anvendelse af Klageportalen. Klagen sendes gennem Klageportalen til Haderslev Kommune.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr. Gebyrets størrelse afhænger af om klagen kommer fra en borger eller en virksomhed/organisation. Privatpersoner skal betale et gebyr på 900 kr. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning med påført sagsnummer til Haderslev Kommune, Teknik og Miljø, Christian X's Vej 39, 6100 Haderslev eller til naturogvand@haderslev.dk. Skriv venligst sagsnummeret i emnefeltet. Haderslev Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Om betalingen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af din klage, at du indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og på 1.800 kr. for virksomheder/organisationer. Gebyret tilbagebetales, hvis:

- klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,

- klageren får helt eller delvist medhold i klagen, eller
- klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen af klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- der er indledt forhandling med afgørelsens adressat og/eller førstestansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft afgørelsesudkast i partshøring.

Venlig hilsen

Søren Lundgaard Olesen
Natursagsbehandler